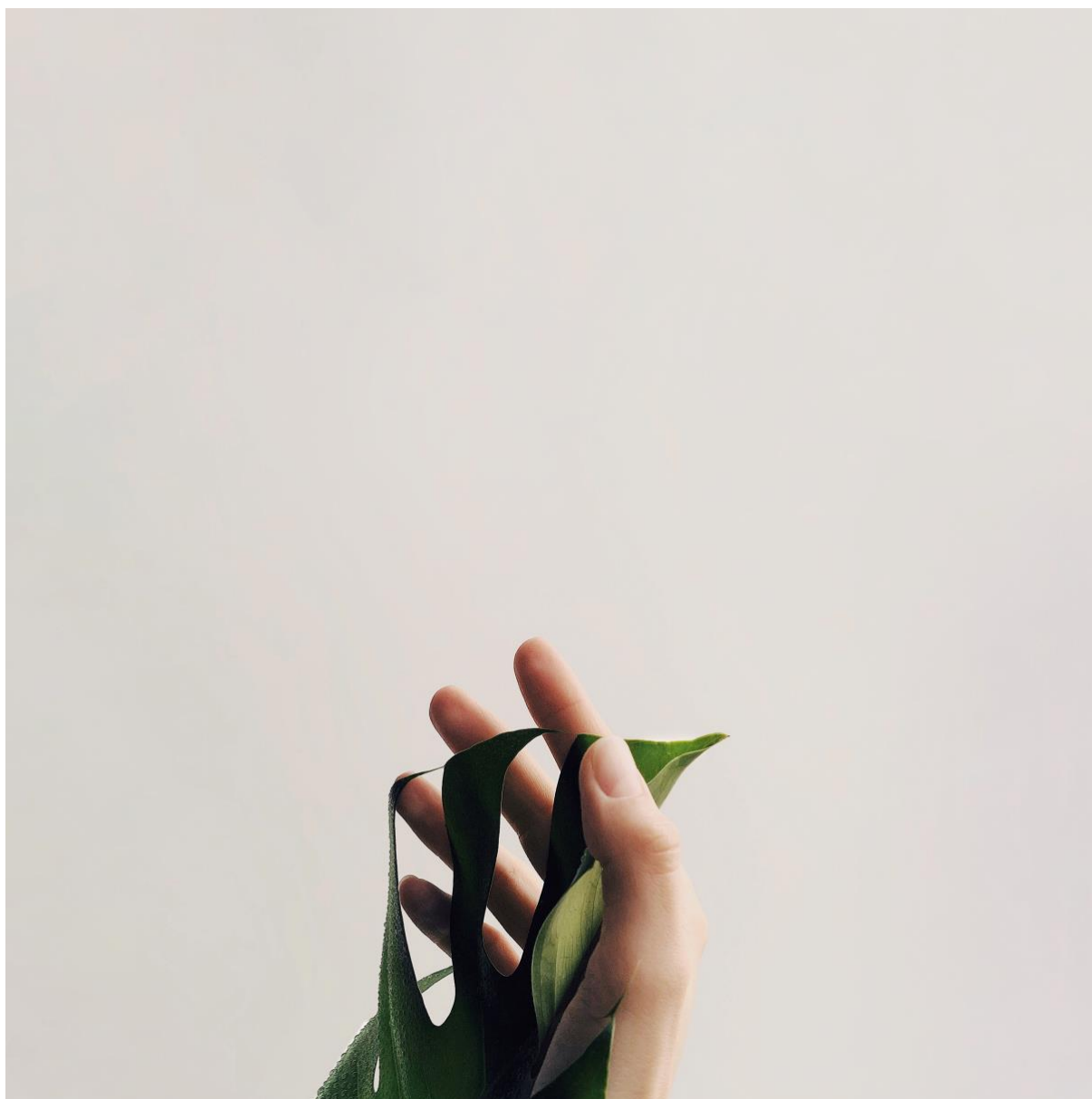

Årsrapport KMH 2021

Kompetansesenter miljø og helse AS
Skien, 9.mars 2022

Innhold

1. Om Kompetansesenter for miljø og helse	3
2. Organisering, medarbeidere og kompetanse	3
3. Strategi, målsettinger og veivalg	5
4. Partnerskap og samarbeid lokalt og nasjonalt	5
5. Prosjekter og aktiviteter	7
6.1 Miljømedisinsk fagdag	7
6.2 Fagnotat miljømedisin	7
6.3 Portal miljø og helse i Grenland.....	8
6.4 Innspill statsbudsjett 2022	9
6. Formidling, kommunikasjon og synlighet	9

2 Om Kompetansesenter miljø og helse

Kompetansesenter miljø og helse AS (KMH) er et godt forankret og regionalt initiativ fra Grenland, med Sykehuset Telemark, Universitet i Sørøst-Norge og grenlandskommunene som eiere. Regionen har en historisk og unik kompetanse innen arbeids- og miljømedisin, som kan bli avgjørende for å forebygge og behandle helseutfall av fremtidige klima- og miljøpåvirkninger på en god måte.

Senteret samarbeider tett med lokale, regionale og nasjonale aktører med et felles mål om å styrke miljømedisinsk kompetanse i Norge.

KMH ble stiftet 22.august 2019, med Sykehuset Telemark, Universitet i Sørøst-Norge og Vekst i Grenland i eiergruppen. Senteret ble registrert i enhetsregisteret 07.10.2019, og er et aksjeselskap med ideelt formål. Senteret finansieres i hovedsak av regionale tilskudd fra Vestfold og Telemark Fylkeskommune og grenlandskommunene Skien, Porsgrunn, Bamble, Kragerø, Drangedal og Siljan. Det jobbes for nasjonal finansiering.

KMH har signert en intensjonsavtale med samtlige av de arbeids- og miljømedisinske avdelingene i Norge, som er lokalisert i Tromsø, Trondheim, Bergen, Oslo og Skien. Sammen har vi ambisjoner om å løfte frem potensiale som ligger i miljømedisinsk kompetanse inn i det grønne skifte. En økt satsing på miljømedisin i Norge, vil være et viktig verktøy for å nå FNs bærekraftsmål.

3 Organisering, medarbeidere og kompetanse

KMH hadde i 2021 to ansatte:

Daglig leder, Maren Anne Røed (70% stilling).

Prosjektleder, Maline Knutsen (50% stilling).

Maline Knutsen avsluttet sitt engasjement 15.november 2021, og Maren Anne Røed gikk da over i en 100% stilling. De ansatte har lang erfaring med prosjektledelse, innovasjon, kommunikasjon og markedsføring, fra store globale selskaper til små oppstarts bedrifter.

Styret til KMH har svært engasjerte og kompetente medlemmer som bidrar i strategiske beslutninger og utviklingsarbeid. Styret har en god sammensetning av fagfolk innen spesialisthelsetjeneste, folkehelse, utdanning, forskning og offentlig virkemiddelapparat. Styret som ble valgt inn under ekstraordinær generalforsamling i august 2021 består av:

Geir Riise (styreleder)

Lege og tidligere generalsekretær, Den norske legeforening

Henrik Høyvik

Klinikkssjef medisinsk serviceklinikk, Sykehuset Telemark HF

Heidi Kristin Ormstad

Viserektor for forskning, Universitetet i Sørøst-Norge

Ågot Aakra

Områdedirektør for Klima og miljø, Folkehelseinstituttet

Ottar Berg

Overlege, Rehabiliteringssenteret AiR

Hanne Gro Haugland

Daglig leder, Vekst i Grenland

KMH sitt arbeid organiseres i en nettverksmodell, der KMH fungerer som møteplass og koblingsboks mellom regional og nasjonal fagkompetanse. Det er opprettet en nasjonal miljømedisinsk faggruppe med medlemmer fra samtlige av de arbeids- og miljømedisinske avdelingene i Norge. For 2021 bestod faggruppen av følgende medlemmer:

Marit Nøst Hegseth

Toksikolog, Universitetssykehuset i Nord-Norge

Anna Louise Aminoff

Overlege, Universitetssykehuset i Nord-Norge

Hilde Brun Lauritzen

Lege i spesialisering, St. Olavs Hospital

Kristin Johanne Bleie

Yrkeshygieniker, Haukeland Universitetssjukehus

Kari Merete Dale

Lege i spesialisering, Sykehuset Telemark

Elise Strand Ellingsen

Lege i spesialisering, Oslo Universitetssykehus

4 Strategi, målsettinger og veivalg

KMH jobber ut ifra følgende strategi:

Visjon:

Sunne mennesker i en sunn verden.

Misjon:

Kompetansesenter for miljø og helse skal være en nasjonal møteplass og koblingsboks som aktivt løfter frem lokale og globale miljømedisinske utfordringer og løsninger.

Langsiktige mål:

1. Kunnskapsbase for miljømedisin
2. Nasjonal og global møteplass
3. Nært befolkning og lokale helsetjenester

Klimaendringer er vår tids største utfordring. Styret har gjennom flere veivalgsdiskusjoner besluttet å øke sitt fokus på sammenhengen mellom klimaendringer og helse. Miljømedisin handler om forholdet mellom faktorer i omgivelsesmiljøet og hvordan disse påvirker menneskers helse. Miljømedisinsk kompetanse er en viktig driver for å lykkes med det grønne skifte

For å lykkes som møteplass og koblingsboks i dette arbeidet prioriterer KMH følgende arbeidsområder:

- A. Partnerskap
- B. Finansiering
- C. Synliggjøring

5 Partnerskap og samarbeid - lokalt og nasjonalt

KMH har ambisjoner om å bli Norges viktigste møteplass for miljømedisinsk kompetanse, og det blir vi ikke alene. KMH jobber sammen med andre aktører i en nettverksmodell, på tvers av fag, sektorer og geografi.

KMH sitt kompetansenettverk består av av eiere, styret, nasjonal faggruppe, prosjektgrupper og andre samarbeidspartnere.

EIERE:

Sykehuset Telemark HF, åpnet i 1977 landets første yrkesmedisinske avdeling. Eivind Thiis Evensen var bedrifts- og konsernoverlege som hadde en sentral plass i utviklingen av arbeidsmedisin innen norsk storindustri, og i etableringen av den yrkesmedisinske avdelingen ved Sykehuset Telemark. I dag har avdelingen spesialister i arbeidsmedisin, yrkeshygiene og statistikk.

Universitet i Sørøst-Norge (USN), har campuser spredt utover 8 byer og tettsteder i Vestfold og Telemark og Viken. Satsingsområder er arbeidsliv, bærekraft, samfunnsansvar og entreprenørskap. I Porsgrunn er universitet nært knyttet til tekniske fag og industrien i området, og i Bø utdannes mange av landets nye ansatte innen miljørettet helsevern.

Grenlandskommunene, er en region med ambisjoner om å bli verdens første klimapositive industriregion. Grenland har historisk og unik kompetanse innen miljø og helse, og satser på å styrke denne kompetansen ytterligere. KMH ble stiftet i 2019 og bidrar som møteplass og koblingsboks for tverrfaglig kompetanse innen miljø, helse og klima. Industriregionen skriver ny historie med grønt fortegn.

NASJONALT MILJØMEDISINSK KOMPETANSENETTVERK:

Miljøet påvirker menneskers helse der folk bor. KMH har et nært samarbeid med samtlige av de arbeids- og miljømedisinske avdelingene i Norge, som er lokalisert i Tromsø, Trondheim, Bergen, Oslo og Skien. Dette miljømedisinske nettverket gir regional innsikt i lokale problemstillinger, og styrker den miljømedisinske kompetansen nasjonalt. Det er signert en intensjonsavtale. For 2021 bestod faggruppen av følgende medlemmer:

Anna Louise Aminoff

Overlege, Universitetssykehuset i Nord-Norge

Marit Nøst Hegseth

Toksikolog, Universitetssykehuset i Nord-Norge

Hilde Brun Lauritzen

Lege i spesialisering, St. Olavs Hospital

Kristin Johanne Bleie

Yrkeshygieniker, Haukeland Universitetssjukehus

Kari Merete Dale

Lege i spesialisering, Sykehuset Telemark

Elise Strand Ellingsen

Lege i spesialisering, Oslo Universitetssykehus

6 Prosjekter og aktiviteter

KMH organiserer sitt arbeid i prosjekter. For 2021 vises det til følgende hovedaktiviteter.

Miljømedisinsk fagdag - Helse og forurenset grunn

I 2021 arrangerte KMH den første fagdagen for miljømedisin, sammen med de fem arbeids- og miljømedisinske avdelingene i Norge ambisjoner om å styrke det nasjonale fagkunnskapen innen miljømedisin. Som en del av dette arbeidet planlegges det en årlig nasjonal miljømedisinsk fagdag der ny kunnskap skal samles og formidles. Målet er å øke den miljømedisinske kompetansen internt og dele med andre interesserte. Den første fagdagen ble arrangert våren 2021, med tema Helse og forurenset grunn.

Over hele Norge finnes jord og grunnmasser som inneholder for høye konsentrasjoner av miljøgifter. Miljødirektoratet har registrert 8300 lokaliteter med mistanke om eller påvist grunnforurensning. Dette kan utgjøre en helserisiko for befolkningen. Fagdagen skal bidra til økt forståelse for hvordan risikoen håndteres og hvem som er ansvarlig.

Fagdagen hadde 80 påmeldte fra kommuner, statsforvaltning, nasjonale myndigheter og konsulentselskap. Det planlegges ny miljømedisinsk fagdag for 2022.

Fagnotat miljømedisinsk - Status og behov for styrking av miljømedisinsk kompetanse i Norge

Det er utarbeidet et faglig notat med mål om å belyse behovet for styrking av miljømedisin i Norge, og komme med forslag til løsninger. For å kunne tilby en helhetlig miljømedisinsk helsetjeneste for fremtiden, trenger Norge økt kunnskap, et styrket tverrfaglig fagmiljø og samarbeid på tvers innen klima, miljø og helse. For å oppnå dette er vi avhengige av politisk

vilje. Vi henvender oss til både myndigheter, faglige samarbeidsparter og andre med interesse for miljømedisin. Vi som står bak dokumentet er miljømedisinsk faggruppe, som representerer de fem arbeids- og miljømedisinske sykehusavdelingene i Norge og Kompetansesenter for miljø og helse (KMH).

De arbeids- og miljømedisinske sykehusavdelingene i Norge jobber i dag nærmest utelukkende med arbeidsmedisin. Arbeidsmedisin har som mandat å utrede, behandle og forebygge helseplager som skyldes eksponering i yrket – i arbeidstiden. Det er et problem at det i dag ikke er etablert tilsvarende poliklinisk tilbud for personer som opplever å bli syke på grunn av eksponering utenfor jobb, for eksempel av forurensning i miljøet. Medisinsk sett er det ikke noe skarpt skille mellom helseeffekter som skyldes eksponering i arbeidstiden og utenfor jobb. I dette dokumentet vil vi argumentere for at fagfeltet miljømedisin vil kunne styrkes ved å etablere økte ressurser i de allerede eksisterende regionale arbeids- og miljømedisinske sykehusavdelingene.

Fagnotatet er en viktig grunnpilar for videre miljømedisinsk arbeid i Norge.

Portal for miljø og helse i Grenland

Den nye portalen Miljø og helse i Grenland ble lansert under en faglig frokost, arrangert av Kompetansesenter for miljø og helse den 11.november 2021. Portalen skal gi innbyggerne i regionen kunnskap om forholdet mellom omgivelsesmiljøet og egen helse. Det skal bli enklere å ta gode og bærekraftige helsevalg.

Portalen er et viktig samarbeidsprosjekt mellom de seks grenlandskommunene og Kompetansesenter for miljø og helse. Miljø, klima og helse står høyt på agendaen for kommunene i Norge. Miljøhelse blir stadig viktigere som følge av klimaendringer. Det påvirker den fysiske og psykiske helsen til befolkningen der folk bor. Ulike plager som luftveissykdom, allergi, smittsomme sykdommer eller skader knyttet til ekstreme værhendelser kan oppstå.

Prosjektet har bidratt til etablering av et interkommunalt tverrfaglig nettverk som skal se på sammenhengen mellom helse og det grønne skifte i grenlandskommunene. Nettverket skal gjennomføre en kartlegging og en analyse av status og behov som skal formidles og gjøres tilgjengelig underveis for fagmiljø, kommuner og innbyggere. Et prosjekt med tilhørende nettverk som dette gir viktig innsikt i lokale og konkrete behov og problemstillinger, som blir uvurderlig i videre arbeid for helse og det grønne skifte i regionen.

Innspill statsbudsjettet - Helse er en viktig driver for å lykkes med det grønne skifte

KMH deltok på statsbudsjettthøringer for 2022 hos Helse- og omsorgskomiteen og Energi- og miljøkomiteen, med et budskap om at miljømedisinsk kompetanse kan bli avgjørende for å forebygge og behandle helseutfall av fremtidige klima- og miljøpåvirkninger på en god måte.

Under FNs klimakonferanse i Glasgow, COP26, har Norge sluttet seg til klimakonferansens helseprogram. - Denne forpliktelsen utgjør et viktig bidrag for å både beskytte helsen til den norske befolkningen, og samtidig oppnå målene i Parisavtalen, sier helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol. Klimaendringer gir store helseutfordringer, men helse er også en viktig del av løsningen. Positive helseeffekter er en viktig motivasjon for videre klimaarbeid.

KMH ser behov for en samlet plan og strategi, som påser at Norge er rustet til å håndtere helseutfallene som følge av klimaendringer og fremtidige miljøutfordringer. KMH og det miljømedisinske kompetansenettverket står klare til å bidra inn i dette arbeidet.

7 Formidling og kommunikasjon

KMH har en rolle som kunnskapsformidler. Synlighet og kommunikasjon er en prioritering fra selskapet.

Nettside - miljooghelse.no

KMH har en enkel nettside som inneholder informasjon om selskapet, selskapets ambisjoner, aktiviteter og linker til sosiale medier. I 2021 har aktiviteten på nettsiden økt, med en jevn flyt av nyhetssaker.

Nettside - miljooghelsegrenland.no

I november 2021 ble portal for miljø og helse i Grenland lansert. Dette er en lokal nettside med Grenlands innbyggere som målgruppe. Siden inneholder i dag enkel og oversiktlig informasjon om miljø og helse i Grenland. Nettstedet er et pågående prosjekt og skal utvikles videre i 2022.

Nyhetsbrev

I 2021 ble det opprettet en ny tjeneste der vi tilbyr nyhetsbrev til alle interesserte. Dette ble godt tatt i mot, og det ser ut til å være en god kanal for KMH sine kontakter. Foreløpig sendes det ut 4 nyhetsbrev i året.

Sosiale medier

KMH har kontoer og benytter seg av kanalene Facebook, LinkedIn, YouTube og Instagram. I tillegg har Portal for miljø og helse i Grenland en egen Facebookside. Her deles store og små nyheter, artikler fra egne nettsider, artikler fra eksterne medier og det benyttes til kampanjer og markedsføring av arrangementer og lanseringer.

Kompetansesenter miljø og helse i media

Nytt styret: "Geir har en imponerende CV. Nå tar han over lederrollen" (Varden 09.09.21)
<https://www.varden.no/nyheter/geir-har-en-imponerende-cv-na-tar-han-over-lederrollen/>

Lansering av Portal i Grenland: "Inngangsporten til framtida" (Telemarksavisa 11.11.21)
<https://www.ta.no/inngangsporten-til-framtida/s/5-50-1262463>

Statsbudsjettinnspill: "På tide og jobbe aktivt med det grønne skifte" (Dagens medisin 2.12.21)
<https://www.dagensmedisin.no/artikler/2021/12/02/-pa-tide-a-jobbe-aktivt-for-det-gronne-skiftet>